

HARTOLAN KUNNAN

YMPÄRISTÖNSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA

Hartolan ympäristölautakunta 4.3.2021 § xx

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Toimialue	3
3	Riskinarviointi ja valvontaluokat	4
3.1	Valvontaluokat.....	5
3.2	Tehostettu valvonta	5
3.2.1	Valvonta onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa	6
4	Valvonta	6
4.1	Valvontaohjelman mukainen säännöllinen valvonta	6
4.1.1	Ympäristölupavelvolliset	7
4.1.2	Rekisteröitävät kohteet	7
4.2	Jätelain valvonta.....	7
4.2.1	100 §:n mukaiset kohteet	7
4.2.2	Vaarallista jätettä tuottavat laitokset ja yritykset	8
4.3	yhteiskäsittelylupavelvolliset.....	8
4.4	Maa-aineslain mukainen valvonta	8
4.5	Muu valvonta	8
4.5.1	Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn valvonta	8
4.5.2	Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta	9
4.5.3	Koeluontoinen toiminta	9
4.5.4	Poikkeuksellinen tilanne	9
4.5.5	Jätteiden käyttö maanrakennuksessa	10
4.5.6	Nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset	10
4.5.7	Maasto- ja vesiliikennelaki	10
4.5.8	Vesilaki	11
4.5.9	Vesihuoltolaki.....	11
4.5.10	Jätelaki.....	11
4.5.11	Leirintäalueet	12
5	Vastuuhenkilöt ja valvonnan voimavarat.....	12
6	Viranomaisten välinen yhteistyö	12
7	Valvontasuunnitelman päivittäminen	13

1 JOHDANTO

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (valvontasuunnitelma) ja laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla ja valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Jätelain (646/2011, muutettu 834/2017) 124 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava jätelain 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Suunnitelmat voidaan yhdistää samaan asiakirjaan. **Lisäksi valvontaviranomaisen on säännöllisesti tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa syntyy vaarallista jätettä.**

Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja, joka asetetaan julkisesti nähtäville. Yksityiskohtainen valvontaohjelma ei ole julkinen mutta toiminnanharjoittajalla on oikeus saada tietää kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle.

Muista ympäristönsuojelun valvontavelvoitteista määrätään jätelain (646/2011), maa-aineslain (555/1981), maastoliikennelain (1710/1995), merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009), ulkoilulain (606/1973), vesihuoltolain (119/2001), vesilain (587/2011), vesiliikennelain (463/1996) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) sekä näiden nojalla annettujen asetusten kautta.

2 TOIMIALUE

Hartolan pinta-ala on 675,43 km², josta vesistöjä on 131,98 km². **Joulukuussa 2020 Hartolassa oli 2659 asukasta. Vapaa-ajanasuntoja Hartolassa oli 2358 helmikuussa 2021.**

Toimialueen valvontakohteet koostuvat pääasiassa eläinsuojista, maa-aineiden ottoalueista ja polttonesteen jakeluasemista.

Alueella on vähän pohjaveden ja maaperän pilaantumisriskin aiheuttavaa teollisuustoimintaa. Maa-ainesten otto on harjualueilla runsasta ja aiheuttaa paikoittain riskin pohjaveden laadulle. Erittäin runsaasti liikennöity valtatie 4 kulkee Tollinmäen-Huiskanharjun ja Pohjola-Tainionvirta pohjavesialueiden läpi. Tie sivuaa myös Hartola kk pohjavesialuetta. Tiellä sattuva kemikaalionnettomuus aiheuttaa merkittävän pohjaveden pilaantumisen riskin.

Hartolan I luokan pohjavesialueet ovat kirkonkylän pohjavesialue, jolla on vedenottamo ja Tollinmäenharju-Huiskanharju, jolla on tutkittuja vedenottamonpaikkoja sekä II luokan pohjavesialueet: Kalho, Pohjola-Tainionvirta ja Sahansuo-Vaimolampi.

Pohjaveden suojelemiseksi Hartolan kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ensimmäisen ja toisen luokan pohjavesialueet on määritelty alueiksi, joille paikallisten olosuhteiden perusteella annetaan tarkennettuja määräyksiä.

Hartolan alueella on 7 NATURA 2000-verkoston kuuluvaa kohdetta.

3 RISKINARVIOINTI JA VALVONTALUOKAT

Ympäristönsuojelulain mukaisten määräaikaistarkastusten on perustuttava riskinarviointiin. Valvontaa on kohdistettu riskinarvioinnin avulla ympäristön kannalta haitallisimpiin ja suurimman riskin kohteisiin. Ympäristöriskillä tarkoitetaan ympäristönsuojelulaissa ympäristön pilaantumiseen liittyviä riskejä, jotka kattaisivat myös päästöistä aiheutuvat terveysriskit.

Jätelain mukaisten valvontasuunnitelmien tulee perustua arviointiin riskeistä ja ympäristövaikutuksista, jotka jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvat.

Valvontakohteiden luokittelussa valvontaluokkiin käytetään apuna taulukossa 1 esitettyä riskimatriisia. Riskimatriisissa ympäristöriskijä arvioidaan onnettomuuteen tai päästön johtavan häiriötilanteen todennäköisyyden ja seurausten vakavuuden perusteella. Valvontaluokka määräytyy arvioidun ympäristöriskin mukaan.

Taulukko 1. Riskimatriisi

TODENNÄKÖISYYS	VALVONTALUOKKA			YMPÄRISTÖRISKI
erittäin suuri	2	1	1	merkittävä
suuri	3	2	1	kohtalainen
satunnainen	4	3	2	vähäinen
erittäin pieni	4	4	3	vähäisin
SEURAUUS	lievä	kohtuullinen	vakava	

Todennäköisyyden arvioinnissa käytetään seuraavaa jaottelua:

- erittäin suuri – useita kertoja vuodessa
- suuri – vuosittain
- satunnainen – harvemmin kuin kerran kahdessa vuodessa
- erittäin pieni – harvemmin kuin kerran kymmenessä vuodessa

Seurauksen arvioinnissa käytetään seuraavaa jaottelua:

- vakava – päästö aiheuttaa vaaraa terveydelle ja / tai ympäristön pilaantumista tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, jonka vaikutusalue on laaja
- kohtuullinen – päästö aiheuttaa viihtyvyyshaittaa ja / tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, jonka vaikutusalue on suppea
- lievä – päästö aiheuttaa lyhytaikaista viihtyvyyshaittaa

Taulukossa 2 on kuvattu valvontaluokan arvioinnissa käytettävien yleisimpien ympäristöriskien seuraukset ja taulukossa 3 on kuvattu toimialakohtaiset riskit. **Lihavoidut riskit** ovat määräävässä asemassa valvontaluokan määrittämisen kannalta.

Taulukko 2. Yleisimpien ympäristöriskien arviointi

RISKI	SEURAUUS
Ilmansaasteet terveydelle haitalliset	vakava
Ilmansaasteet viihtyvyyshaitta (haju)	lievä – kohtuullinen
Maaperän pilaantuminen	kohtuullinen – vakava
Maaperän pilaantuminen pohjavesialueella	vakava
Pintaveden pilaantuminen	lievä – vakava

Pohjaveden pilaantuminen	vakava
Roskaantuminen	lievä

Taulukko 3. Toimialakohtaisia riskejä

TOIMIALA	RISKIT
Ampumarata	melu , maaperän pilaantuminen
Asfalttiasema	haju, päästöt ilmaan, maaperän pilaantuminen
Betoniasema	päästöt ilmaan
Eläinsuoja	haju, maaperän-, pohja- ja pintaveden pilaantuminen
Jakeluasema	päästöt ilmaan, maaperän- ja pohjaveden pilaantuminen
Jätteen keräys	roskaantuminen , maaperän pilaantuminen
Jätteen kompostointi	haju , maaperän-, pohja- ja pintaveden pilaantuminen
Jätteen murskaus	melu , haju, päästöt ilmaan (pöly), roskaantuminen
Jätteen vastaanotto	haju, roskaantuminen , maaperän pilaantuminen
Jätteen välivarasto	haju, roskaantuminen
Kemiallinen pesula	päästöt ilmaan , maaperän ja pohjaveden pilaantuminen
Lämpökeskus	päästöt ilmaan , maaperän pilaantuminen
Maa-aineksen murskaus	melu , pohjaveden pilaantuminen
Maa-aineksen otto	melu , pohjaveden pilaantuminen
Moottoriurheilurata	melu , pohjaveden pilaantuminen
Pintakäsittely	päästöt ilmaan, jätevesipäästöt
Yhdyskuntajätteen kompostointi	haju , maaperän-, pohja- ja pintaveden pilaantuminen

3.1 VALVONTALUOKAT

Valvontakohteet on jaettu riskinarvioinnin perusteella seuraaviin valvontaluokkiin:

- **Valvontaluokka 1** tarkastetaan vähintään kerran vuodessa
 - ↳ kuuluvat ne toiminnat, joiden ympäristöriskien katsotaan olevan merkittäviä
- **Valvontaluokka 2** tarkastetaan vähintään kerran kahdessa vuodessa
 - ↳ kuuluvat ne toiminnat, joiden ympäristöriskien katsotaan olevan kohtalaisia
- **Valvontaluokka 3** tarkastetaan vähintään kerran neljässä vuodessa
 - ↳ kuuluvat ne toiminnat, joiden ympäristöriskien katsotaan olevan vähäisiä
- **Valvontaluokka 4** tarkastetaan vähintään kerran kymmenessä vuodessa
 - ↳ kuuluvat ne toiminnat, joiden ympäristöriskien katsotaan olevan vähäisin

Valvontaluokat on kuvattu tässä suunnitelmassa toimialakohtaisesti. Valvontaohjelma perustuu laitospohjaiseen riskinarviointiin, jossa on huomioitu toimialakohtaisen riskinarvioinnin lisäksi tehostetun valvonnan tarve. Valvontaluokka määrittää valvottavan kohteen vähimmäistarkastustiheyden.

3.2 TEHOSTETTU VALVONTA

Mikäli toiminta sijoittuu vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle tai ranta-alueelle, sen läheisyydessä on häiriintyviä kohteita tai tarkastuksissa on todettu toistuvia lupamääräysten laiminlyöntejä, voidaan kohteen valvontaluokkaa muuttaa jos toiminnalla nähdään tarvetta tehostetulle valvonnalle.

Jos toiminnassa esiintyy puutteita, lupaehtojen rikkomista tai vuosiraportointi on jätetty tekemättä tai on puutteellinen, suoritetaan ylimääräisiä tarkastuksia tapauskohtaisesti kunnes toiminta täyttää lait ja määräykset.

Valvontaa tehostetaan myös jos luvanvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa tapahtuu ympäristönsuojelulain 123 §:n mukainen poikkeuksellinen tilanne, josta toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

3.2.1 VALVONTA ONNETTOMUUS-, HAITTA- JA RIKKOMUSTILANTEISSA

Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaan valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvitettävä asia muulla asianmukaisella tavalla, jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aiheutta olettava, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa. Jos samanaikaisesti on vireillä toimintaa koskeva lupa-asia, on tarkastus tai selvitys tehtävä mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista.

Asianosaisten tekemät kirjalliset valitukset käsitellään, ja mikäli asia kuuluu ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan, on sillä velvollisuus antaa asiaa koskeva valituskelpoinen päätös. Ympäristönsuojelulain 186 §:n on kerrottu kuka voi laittaa asian vireille. Nimettömät ja suulliset ilmoitukset otetaan käsittelyyn viranomaisen harkinnan mukaan.

~~Lisäksi valtion valvontaviranomainen voi panna vireille ympäristönsuojelulain 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettua kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.~~

4 VALVONTA

4.1 VALVONTAOHJELMAN MUKAINEN SÄÄNNÖLLINEN VALVONTA

Ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröityjen laitosten säännöllinen valvonta koostuu vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastuksista ja määräaikaistarkastuksista kohteessa. Määräaikaistarkastukset toteutetaan tämän valvontasuunnitelman ja sen perusteella laaditun valvontaohjelman mukaisesti. Valvontaohjelma muodostuu laitoslueettelosta, joka sisältää laitospohjaisen, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Vuosiraportit tarkastetaan vuosittain. Valvontaohjelman laatiminen edellyttää laitospohjaista riskinarviointia, joka tehdään tämän valvontasuunnitelman mukaisesti. Määräaikaistarkastusten järjestämisessä ei käytetä otantamenettelyä. Valvontaohjelma sisältää myös kuvauksen edellisen vuoden tavoitteiden toteutumisesta. Valvontaohjelma tehdään vuosittain ja se pidetään jatkuvasti ajan tasalla mm. päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnot. Ohjelman mukainen valvonta on maksullista. Valvontaohjelman mukaiset kohteet tarkastetaan järjestelmällisesti niille määritellyn valvontaluokan mukaan.

4.1.1 YMPÄRISTÖLUPAVELVOLLISET

Ympäristönsuojelulain 27 §:n, 28 §:n ja 30 §:n mukaiset ympäristölupaa edellyttävät toiminnot.

Taulukko 4. Ympäristöluvalliset toiminnot helmikuussa 2021

TOIMIALA	KPL	VALVONTALUOKKA
Autopurkamo, metallijätteen vastaanotto ja kierrätys	1	1
Betoniasema	1	3
Eläinsuoja	8	4
Jakeluasema pohjavesialueella	2	3
Jätteen vastaanotto	1	3
Jätteen välivarasto	1	3
Kiviaineksen murskaus	8	3
Maa-ainesaema	1	4
Moottoriurheilurata	1	4
Pintakäsittely*	1**	3

*voi olla rekisteröitävä toiminta

**lupa-arviointi

4.1.2 ILMOITUKSENVARAISET TOIMIJAT

Ympäristönsuojelulain 115a §:n mukaiset toiminnot, joista tehdään ilmoitus 120 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Vanhat ympäristölupapäätökset ovat voimassa, kunnes lupaa on tarpeen muuttaa toiminnan olennaisen muutoksen perusteella. Silloin jätetään lupahakemuksen sijasta ilmoitus ja asiassa annettava ilmoituspäätös korvaa voimassa olevan luvan.

Taulukko 5 Ilmoituksenvaraiset tammikuussa 2021

	ILMOITETT U	SIIRTYVÄT	YHTEENSÄ	VALVONTALUO KKA
Sahalaitos	-			
Kemikaalivarasto	-			
Elintarvike- ja rehutehdas	-			
Eläinsuoja	-			
Varikko	-			
Ampumarata	-			
Eläintarha, huvipuisto	-			
Koneellinen kullankaivu	-			

4.1.3 REKISTERÖITÄVÄT KOHTEET

Ympäristönsuojelulain 116 §:n mukaiset rekisteröintiä edellyttävät toiminnot. Vanhojen, jo olemassa olevien ja ympäristöluvitettujen toimintojen osalta on määritelty määräajat, johon mennessä rekisteröinti tulee viimeistään tehdä tai joidenkin toimialojen kohdalla vasta, kun toiminnassa tapahtuu olennainen muutos, joka edellyttäisi ympäristöluvan tarkistamista. Jakeluasemien rekisteröinti on tehtävä viimeistään 1.1.2020 mennessä. Mikäli ympäristölupa tulee uusia ennen ko. päivämäärää, jätetään uuden lupahakemuksen sijaan

rekisteröinti-ilmoitus, jolloin vanha ympäristölupa raukeaa viranomaisen käsiteltä rekisteröinti-ilmoituksen. Hartolassa on kaksi pohjavesialueelle sijoittuvaa polttonesteen jakeluasemaa, jotka pysyvät ympäristöluvanvaraisina jatkossakin.

Taulukko 6. Rekisteröitävät toiminnot helmikuussa 2021.

	REKISTERÖITY	REKISTERÖITÄVÄ	YHTEENSÄ	VALVONTALUOKKA
Asfalttiasema	-	-	-	3
Energialaitos	1	-	1	3
Jakeluasema	4	-	4	3
Kemiallinen pesula	-	-	-	4
Orgaaniset liuottimet	-	-	-	2 – 4

4.2 JÄTELAIN VALVONTA

4.2.1 100 §:N MUKAISET KOHTEET

Jätelain 100 §:n mukaiset jätehuoltorekisteriin merkitsemistä edellyttävät toiminnot.

Taulukko 7. Jätehuoltorekisteriin merkittävät toiminnot maaliskuussa 2018.

	KPL	VALVONTALUOKKA
Yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet	42	4
Hyötyjätteiden keräyspisteet	3	4

4.2.2 VAARALLISTA JÄTETTÄ TUOTTAVAT LAITOKSET JA YRITYKSET

Jätelain 124 §:n mukaiset vaarallista jätettä tuottavat laitokset. Vuosittain pyritään tarkastamaan 2-4 kohdetta siten, että tarkastusväliksi tulee korkeintaan kymmenen vuotta (vähäisin riski). Helmikuussa 2021 valvontaohjelmassa on 14 vaarallista jätettä tuottavaa yritystä.

4.3 YHTEISKÄSITTELYLUPAVELVOLLISET

Maa-ainesluvut joihin liittyy kiviaineksen louhintaa tai murskausta enemmän kuin 50 päivää käsitellään 1.7.2017 alkaen ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteislupakäsittelyssä. Hartolassa ei ole helmikuuhun 2021 mennessä käsitelty yhtään yhteiskäsittelylupaa.

4.4 MAA-AINESLAIN MUKAINEN VALVONTA

Maa-aineslain mukaista valvontatyötä ovat mm. toiminnan aloitus- ja lopputarkastukset, vuosittaiset tarkastuskäynnit, luvassa määriteltyjen vuosiraporttien tarkastaminen, ja projektiluonteiset riskinarvioinnit ja selvitykset.

Taulukko 8. Maa-aineslain mukaiset luvat helmikuussa 2021

	KPL	VALVONTALUOKKA
Pohjavesialueella	9	1

Muut	2	1
Yhteensä	11	

4.5 MUU VALVONTA

Muiden kuin lupavelvollisten yritysten ja kiinteistöjen valvonnassa pääpaino kohdistuu jätelain, jätehuolto- ja ympäristönsuojelumääräyksien noudattamiseen. Valvontatyön tehostamiseksi tarkastuksia yrityksiin voidaan tehdä toimialakohtaisesti. Ennen tarkastuskäyntiä yrityksille lähetetään infokirjelmä ja esitietolomake. Toimialakohtaisia selvityksiä on tehty mm. remonttiyrityksille. Ennen tarkastuskäyntiä yrityksille lähetetään infokirjelmä ja esitietolomake.

Valvontaa suoritetaan myös tulleiden yleisöilmoitusten perusteella. Ilmoitukset liittyvät yleensä jätelain mukaiseen roskaantumiseen. Ilmoitetut kohteet tarkastetaan, jonka jälkeen ryhdytään asianmukaisiin jatkotoimenpiteisiin.

Myös lakisääteisten ilmoitusten käsittelyyn voi liittyä tarkastuksia ja niistä annettuja päätöksiä valvotaan tapauskohtaisesti.

4.5.1 HAJA-ASUTUSALUEEN JÄTEVESIEN KÄSITTELYN VALVONTA

Kaikilla haja-asutusalueen kiinteistöllä tulee olla valtioneuvoston asetuksen (157/2017) mukainen jätevesien käsittelyjärjestelmä.

Pohjavesialueilla ja alle 100 metrin etäisyydellä vesistöistä sijaitsevien rakennusten, ennen vuotta 2004 voimassa olleisiin rakentamisajankohdan mukaisiin vaatimuksiin tai myönnettyyn rakennuslupaan perustuvien käyttökuntoisten jätevesijärjestelmien tuli täyttää ympäristönsuojelulaissa, hajajätevesiasetuksessa ja kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä jäteveden käsittelylle asetetut vaatimukset 31.10.2019 mennessä. Muilla alueilla sijaitsevien jätevesien käsittelyjärjestelmien on täytettävä puhdistusvaatimukset muun remontin yhteydessä.

Sellaisten kiinteistöjen osalta, joiden jätevesijärjestelmiltä edellytetään puhdistusvaatimusten täyttämistä määräaikaan 31.10.2019 mennessä, on omistajan tai haltijan mahdollista hakea ympäristönsuojeluviranomaiselta poikkeamista jätevesien käsittelyvaatimuksista enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Poikkeaminen vaatimuksista voidaan myöntää, jos ympäristönsuojelulaissa määritellyt edellytykset täyttyvät. Edellytyksenä on, että jätevesistä ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta voidaan pitää huomattavan vähäisenä tai että edellytetyt toimet ovat kiinteistön haltijalle kohtuuttomat.

Automaattisesti vapautettuja jätevesijärjestelmien korjausvelvoitteesta ovat sellaiset kiinteistöt, joiden omistaja tai haltija on syntynyt ennen 9.3.1943 edellyttäen, että kiinteistön jätevesijärjestelmä on käyttökuntoinen eikä aiheuta ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ympäristönsuojeluviranomainen valvoo jätevesien käsittelyä koskevan lainsäädännön noudattamista kunnan alueella.

Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn valvonta voidaan suorittaa projektiluonteisesti tai alueittaisen muun valvonnan yhteydessä.

4.5.2 MELUA JA TÄRINÄÄ AIHEUTTAVA TILAPÄINEN TOIMINTA

Ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaisten melua ja tärinää aiheuttavien ilmoituksen valvontaa suoritetaan toiminnanaikana tapauskohtaisesti. Ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu tarkempia määräyksiä ilmoitusvelvollisuudesta, miten toiminta tulee järjestää ja ehdot jolloin ilmoitusta ei tarvitse tehdä. Ympäristönsuojeluviranomainen tekee ilmoituksen johdosta päätöksen.

4.5.3 KOELUONTOINEN TOIMINTA

Ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan ympäristölupaa ei tarvita koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä ympäristönsuojelulain 119 §:n mukainen kirjallinen ilmoitus viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Ympäristönsuojeluviranomainen tekee ilmoituksen johdosta päätöksen.

4.5.4 POIKKEUKSELLINEN TILANNE

Ympäristönsuojelulain 120 §:n mukainen ilmoitus, poikkeuksellisesta tilanteesta muussa kuin luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa, tulee jättää viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoitus tehdään tilanteesta, josta ~~voi onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta toiminnassa, joka ei ole luvanvarainen tai rekisteröitävä,~~ aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyä jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa. ~~Tilanne voi olla onnettomuus, ennakoimaton tuotantohäiriö tai muu niihin rinnastettava yllättävä, toiminnasta riippumaton poikkeuksellinen syy taikka rakennelman tai laitteen purkaminen toiminnassa, joka ei ole luvanvarainen tai rekisteröitävä.~~

Ympäristönsuojeluviranomainen tekee ilmoituksen johdosta päätöksen. Ilmoituksen johdosta suoritetaan tarkastus viipymättä, sekä sen johdosta annettavan päätöksen määräyksiä toteutumista valvotaan tarkastuksilla.

4.5.5 JÄTTEIDEN KÄYTTÖ MAANRAKENNUKSESSA

Hartolan kunnan ympäristönsuojelumääräyksiensä mukaan jätteiden sijoittaminen maahan on kielletty, poikkeuksena puhtaiden betoni- ja tiilijätteiden, **tuhkan ja asfalttirouheen** hyödyntäminen maanrakentamisessa. Tästä on tehtävä kirjallinen ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella vähintään 30 päivää ennen toiminnan aloittamista. **Jättemateriaalien Betonijätteen** laajamittaisesta hyödyntämisestä on säännelty valtioneuvoston asetuksessa (843/2017) eräiden jätteiden hyödyntämisestä

maanrakentamisessa. MARA-asetus koskee jättemateriaalien hyödyntämistä liikenne- ja teollisuusalueilla. MARA-asetuksen mukaisesta hyödyntämisestä ilmoitus tehdään Hämeen ELY-keskukselle. ELY:n käsittelemät MARA-ilmoitukset tulevat tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksen saapuessa arvioidaan jälkivalvonnan tarve kuten ilmoitusten käsittelyssä.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi vaatia ympäristölupaa haettavaksi, mikäli hyödynnettävä määrä tai sijoituspaikka sitä edellyttää.

4.5.6 NITRAATTIASETUksen MUKAISET ILMOITUKSET

Valtioneuvoston asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) 9 §:n mukainen ilmoitus kuivalannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastoinnista aumassa on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 14 vuorokautta ennen varastoinnin alkamista.

Lannan levittämisen kieltoajasta poikkeamisesta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lokakuun loppuun mennessä.

4.5.7 MAASTO- JA VESILIIKENNELAKI

Maastoliikennelain 30 §:n mukaan moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa huomattavia haittoja luonnolle, muulle ympäristölle, asutukselle, yleiselle virkistyskäytölle, kalastukselle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle.

Vesiliikennelain 21 §:n mukaan moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa merkityksellisiä ympäristöhaittoja.

Maasto- ja vesiliikennelain mukaista lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu ympäristölupa. Lupaa ei myöskään tarvita viranomaisten tai puolustusvoimien harjoituksiin.

4.5.8 VESILAKI

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on vesilain yleisenä valvontaviranomaisena alueellisen ELY-keskuksen rinnalla. Valvontatoimeen kuuluu laajasti jatkuva vesiympäristön tilan ja käyttömuotojen seuranta. Rikkomustapauksissa valvontaviranomainen voi tehdä hallintopakkohakemuksen aluehallintovirastoon laittoman tilan korjaamiseksi.

Jos ojitusta koskevaa asiaa ei ole tarpeen käsitellä vesilupa-asiana eikä ojitustoimituksessa ja ojituksessa syntyä erimielisyys, josta ei päästä sopimukseen, asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (VL 5:5, VA 29 §). Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi ojitusta koskevana asiana päättää myös sadevesiviemärin sijoittamisesta toisen kiinteistölle. Ympäristönsuojeluviranomainen voi vesilain 4 luvun 2 §:n mukaan hakemuksesta päätöksellään rajoittaa vesialueen veden ottamista.

Vesilain mukaisen päätöksen valmistelussa arvioidaan jälkivalvonnan tarve ja tarvittavat tarkastukset merkitään valvontaohjelmaan. Jälkivalvonta voidaan myös kirjata päätökseen.

Myös muussa vesilain valvonnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on valvovana viranomaisena, vaikka hakemukset ja ilmoitukset käsitellään Hämeen ELY-keskuksessa tai aluehallintovirastossa. Tällöin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen roolina on yleisöilmoitusten vastaanotto, neuvonta, ilmoitusten tarpeen arviointi ja tarvittaessa yhteydenpito Hämeen ELY-keskukseen.

4.5.9 VESIHUOLTOLAKI

Ympäristönsuojeluviranomainen voi vesihuoltolain 11 §:n mukaan myöntää hakemuksesta vapautuksen vesi- ja viemäriverkkoon liittymisestä. Ympäristönsuojeluviranomainen on valvontaviranomaisena vesihuoltolain rikkomustapauksissa (VHL 29 §).

4.5.10 JÄTELAKI

Jätelain valvonnassa keskeinen ohjauskeino on valvontaviranomaisen kevätkatselmus. Jätelain valvontaa suoritetaan myös tulleiden yleisöilmoitusten perusteella. Ilmoitukset liittyvät yleensä jätelain mukaiseen roskaantumiseen. Ilmoitetut kohteet tarkastetaan, jonka jälkeen ryhdytään asianmukaisiin jatkotoimenpiteisiin. Suurin osa siivoamisvelvollisuuden saaneista kohteista on yksittäisiä tapauksia, mutta kohteen valvonnasta voi muodostua pitkä-aikainen, jopa vuosia kestävä prosessi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen merkitsee ilmoitukset jätteen ammattimaisesta keräyksestä jätehuoltorekisteriin. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu mm. jätehuoltourakoitsijoiden keräily- ja kuljetustoiminnan sekä jäteaseman hoidon valvonta.

4.5.11 LEIRINTÄALUEET

Ulkoilulain mukaan leirintäalueen perustamisesta ja alueen toiminnan olennaisesta muuttamisesta on viimeistään kolme kuukautta ennen toiminnan aloittamista tai muuttamista tehtävä kirjallinen ilmoitus alueen sijaintikunnan määräämälle viranomaiselle. Kunnan leirintäalueviranomainen valvoo ulkoilulain mukaisia leirintäalueita, olivat nämä tilapäisiä tai pysyviä. Leirintäalueviranomaisena toimii Hartolassa ympäristölautakunta.

5 VASTUUHENKILÖT JA VALVONNAN VOIMAVARAT

Hartolan ympäristönsuojelutehtävät hoidetaan yhteistyössä Heinolan kaupungin kanssa, jolla on myös yhteistyösopimus **lin ja** Sysmän **kuntien** kanssa. Heinolan kaupungille ja

Sysmän ja lin kunnille on tehty erilliset ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmat. Ympäristötoimen päätoimipiste sijaitsee Heinolassa. Hartolan, lin ja Sysmän kunnanvirastoihin on sijoitettu kuhunkin yksi työntekijä (70-85 % työajoilla) ja Heinolan toimipisteeseen kolme työntekijää; ympäristöpäällikkö, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristönsuojelusihteeri. ~~Lisäksi ympäristönsuojelussa on toimistosihteeri (50 % työajalla, Heinolassa).~~

Taulukko 9. Arvio valvontaohjelman mukaisesta vuosittaisesta tarkastusmäärästä

	KOhteita	TARKASTUKSIA VUODESSA	AIKA/ TARKASTUS	AIKA YHTEENSÄ	TYÖPÄIVINÄ (7,75 h)
VL 1	17	17	keskimäärin 4,5 tuntia	76,5	9,87
VL 2	1	0,5		2,25	0,29
VL 3	15	3,75		16,9	2,18
VL 4	17	1,7		7,65	0,99
VL 4 jäte	59	5,9	keskimäärin 0,5 tuntia	2,8	0,36
Yhteensä	50+59=100	23+5,9=28,9		103,3+2,8=106,1	13,69

Taulukossa 7 on esitetty valvontaohjelman ja maa-aineslain mukaisten määräaikaisten tarkastuksiin vuodessa kuluva aika. Saadulle valvontamäärälle on laskettu teoreettinen ajankäyttölaskelma käyttäen kokemukseen pohjautuvia tarkastukseen, sen valmisteluun ja tarkastusmuistion laadintaan kuluvia keskimääräisiä aikoja. Suurin osa ympäristönsuojeluviranomaisen tarkastuksista/maastokäynneistä ei sisälly valvontaohjelmaan. Vuoden aikana pyritään toteuttamaan 100–200 valvontakäyntiä eri kohteissa.

6 VIRANOMAISTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Valvontaviranomaisten on annettava toisilleen pyynnöstä virka-apua ympäristönsuojelulain 187 §:n mukaan sen laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat rakennusvalvonta, terveydensuojeluviranomainen (PHHYKY Ympäristöterveyskeskus) Hämeen ELY-keskus ja poliisi sekä tarvittaessa tehdään yhteistyötä myös pelastusviranomaisen, rajavartiolaitoksen, tullin ja turvallisuus- ja kemikaalivirasto kanssa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pyytää kutsua ELY-keskuksen valvontaan kuuluvien laitosten tarkastuksille. ELY-keskus voi tarvittaessa pyytää kunnan ympäristönsuojeluviranhaltijaa tekemään myös itsenäisiä tarkastuksia näihin laitoksiin.

7 VALVONTASUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN

Valvontasuunnitelma arvioidaan uudelleen joka kolmas vuosi tai aikaisemmin jos lainsäädännön muutokset aiheuttavat tarpeen valvontasuunnitelman tarkastamiseen jo ennen sitä.

Valvontasuunnitelman pohjalta laadittu valvontaohjelma pidetään ajan tasalla, luvitetut ja rekisteröidyt uudet valvontakohteet lisätään taulukkoon valvontaluokkineen lupapäätöksen/rekisteröinnin jälkeen. Taulukosta poistetaan toimintansa lopettaneet laitokset ja mahdolliset muutokset kirjataan siihen viimeistään niin, että valvontaohjelma on ajantasainen aina 31.12. mennessä. Valvonnan toteutumista arvioidaan vuosittain valvontaohjelman hyväksymisen yhteydessä.